

VOJSKA I POLITIKA TIJEKOM AMERIČKOGA GRAĐANSKOG RATA 1861.-1865. GODINE

Borna Andrej Bubanj

UDK: 973"1861/1865":355.01

Studentski rad

Primljeno: 4.10.1997.

Prihvaćeno: 10.12.1997.

Početak Američkoga građanskog rata nedostatak profesionalnog vojnog kadra povezan s političkom korupcijom rezultirao je pojavom političkih generala. Temelj ove korupcije bila je institucija poznata pod nazivom spoils system¹. Osnovni princip tog sistema jest nagrađivanje pojedinaca ili skupina, od strane političke stranke, različitim unosnim dužnostima a u zamjenu za političku podršku. Tako koncipiran sistem imenovanja politički kompetentnih ali vojno nesposobnih generala dovodio je do pravih katastrofa na bojištima. Borba protiv korupcije uvjetovala je uspostavljanje vojnih komisija koje su smijenile većinu nesposobnih časnika. Usprkos tome, politički generali održali su se do kraja sukoba a sam spoils system i nekoliko desetljeća dulje.

Ključne riječi: spoils system¹, politički generali, Američki građanski rat, Konfederacija, Unija.

Organizacija vojske SAD-a uoči Građanskoga rata

SAD su se gotovo tradicionalno pripremale za svoje ratove tek nakon što bi u njih ušle. Građanski ili Secesionistički rat u tome nije bio nikakva iznimka. Osnova organizacije oružanih snaga obiju strana počivala je na dobrovoljnim milicijskim odredima. Teoretski, svaka bi savezna država u slučaju rata osiguravala odrede određenih snaga u saveznu vojsku. Ideja milicije potjecala je još iz Rata za nezavisnost, u kome su velike vojne formacije bile sastavljene od građana-dobrovoljaca. Teoretski, te su jedinice trebale u mirnodopskom razdoblju održavati redovne vježbe, ali zbog nedostatka kontrole i sredstava te su vježbe, ako su se uopće održavale, bile samo formalne.

Amerika se, od stjecanja nezavisnosti, borila u nekoliko većih ratova, a glavni je teret vođenja borbenih operacija počivao na maloj, profesionalnoj vojsci poduprtoj građanskim dobrovoljcima. Kako su se civilni dobrovoljci organizirali jedino u slučaju rata, to je većina država zapustila svoje milicije, čime je atrofirala i ideja uvijek spremnog građanina-vojnika.

Regularna, profesionalna vojska SAD-a brojala je svega približno 15.000 ljudi raštrkanih od kanadske granice do Meksika. Kako su oba kopnena susjeda SAD-a imala slabe kopnene vojske, Meksiko zbog latentnog unutarnjepolitičkog previranja, a Kanada zbog malobrojnosti britanskih kolonijalnih trupa, nije bilo potrebno organizirati velike kopnene vojske tipične za Europu onoga doba. Uslijed loših uvjeta života tijekom službe u redovnoj vojsci, uoči Američkoga građanskog rata, časnici su često napuštali vojnu službu i posvećivali se perspektivnijim civilnim karijerama.

¹ *spoils* - eng. plijen, pljačka, nepošten dobitak; *system* - eng. sustav, sistem

Autor je student povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Dodatni razlog loše vojne organizacije bili su slabost federalne vlade te strah od vojne diktature. Tako su početkom Američkoga građanskog rata, u travnju 1861. godine, vojske obiju strana sačinjavale velike skupine naoružanih civila, bez ikakva vojnog iskustva, organiziranih prema načelu dobrovoljačkih odreda. Jug je, zbog secesije, počeo organizirati svoju vojsku prije Sjevera, čime je Konfederacija bila u kratkotrajnoj prednosti. Nakon secesije južnih država, dio časničkog kadra prešao je Južnjacima. Točne brojke nisu poznate, ali se zna da je u odnosu na broj stanovnika, Jug imao više časnika, što je, s obzirom na manju konfederalnu vojsku u početku rata, značilo dodatnu vojnu prednost u odnosu na vojsku Unije. Usprkos postojanju određenog broja profesionalnih vojnika i časnika, Američki građanski rat je počeo kao rat potpunih amatera. Svega dva časnika u cijelom SAD-u su, u trenutku izbijanja građanskoga rata, zapovijedala bataljunom u ratnim uvjetima, a obojici je bilo više od sedamdeset godina. Ovakva situacija ilustrira vojnu nespremnost obiju strana, jer iako je većina generala u ovom sukobu imala borbena iskustva iz Američko-meksičkoga rata, 1848. godine, nijedan nije imao iskustva u vođenju velikih vojnih formacija.

Politika i generali u Američkome građanskom ratu

Američka politička scena je, još od Rata za nezavisnost 1776. godine, njegovala instituciju poznatu kao *spoils system*. Taj se postupak temelji na ideji nagrađivanja pojedinih osoba od strane neke političke grupacije u zamjenu za političku podršku. Taj se sistem, u bezbrojnim varijacijama, održao unutar američkoga političkog života sve do atentata na predsjednika Jamesa A. Garfielda 1881. godine. Naime, Charles Guiteau, član Republikanske stranke, nezadovoljan time što nije dobio mjesto federalnog činovnika, pucao je i ubio predsjednika.

Institucija *spoils systema* vrlo se obilno koristila i na Sjeveru i na Jugu u toku Građanskog rata što je, izravno, rezultiralo pojavom tzv. političkih generala. Radilo se, gotovo isključivo, o osobama slabih vojnih sposobnosti koje su, zahvaljujući svojoj političkoj podlozi, stekle važna mjesta u vojnoj hijerarhiji. Situacija je bila pogotovo pogodna zbog akutnog nedostatka profesionalnog vojnog kadra na objema stranama.

Princip građanske demokracije bio je prisutan na svim razinama američkoga javnog života, pa tako i u vojsci. Nedostatak vanjske opasnosti, povezan s vladajućom idejom demokracije, bio je uzrokom nepostojanja velike profesionalne vojske tipične za Europu tog radoblja. Temelj vojne organizacije počivao je na dobrovoljnim milicijskim odredima podizanim u slučaju rata. Sukladno tome, građanin-vojnici zadržavao je svoja civilna politička prava birajući svog časnika u ratu jednako kao što bi u miru birao načelnika ili suca.

Izbori za časnike i dočasnike bili su prave političke kampanje u malom, u kojima je vojna kompetencija u pravilu bila na posljednjemu mjestu. *Spoils system* je tako bio prisutan na svim razinama vojne hijerarhije, bilo da se radilo o izboru nižeg časnika od strane vojnika ili imenovanju generala od strane guvernera pojedine države.

U takvim uvjetima razvila se složena mreža pokroviteljstava i usluga unutar vojnoga i političkog života Sjevera i Juga. Valja napomenuti da su do 1863. godine specijalne komisije na objema stranama odstranile većinu nesposobnih časnika.

Obilna primjena *spoils systema* unutar vojne organizacije Unije i Konfederacije često je dovodila do pravih vojnih katastrofa što je, naravno, utjecalo na tijek rata. Najbolja potvrda ove tvrdnje jest imenovanje zapovjednika Vojske Potomaca,² ključne i najveće vojske Unije. Godine 1861. ovo prestižno zapovjedništvo dodijeljeno je tridesetčetverogodišnjem "čudu od djeteta", Georgu Brintonu McClellanu, zvanom Mali Napoleon, inače duboko uvjerenom u svoju božansku misiju spasa Unije.

McClellan je bio usko povezan s visokim političarima Demokratske stranke koji su izvršili pritisak na Lincolnovu administraciju i time ishodili da se njemu preda zapovjedništvo Vojske Potomaca. Razlozi za ovu političku igru bili su tipični za *spoils system*. Političarima je trebao ratni heroj koji će potjecati iz njihovih redova i koji će svojim pothvatima, brižno uveličanim od strane propagande, osnažiti podršku glasača na sljedećim izborima. S druge strane, izvanredno častohlepnom McClellanu pružila se prilika ispuniti svoje vojne ambicije zahvaljujući potpori političara Demokratske stranke. Ironija je što je McClellan diplomirao na čuvenoj Vojnoj akademiji u West Pointu među najboljima u klasi te se kasnije istaknuo u Ratu s Meksikom 1848. godine.

Usprkos obećavajućim uspjesima na početku karijere, McClellan se sa svojom vječno fabijevskom taktikom pokazao potpuno nesposobnim za položaj zapovjednika skupine vojski. Tako je, primjerice, pune dvije godine odbijao poduzeti veće vojne operacije protiv konfederalne vojske generala Leea zbog uvjerenja da je ovaj brojčano nadmoćan, iako je sâm imao dvostruko više vojnika u odnosu na Jug.

Iako je institucija *spoils systema* bila generalno negativna, bila je toliko široko rasprostranjena da su i kompetentni vojnici bili prisiljeni koristiti se njome ne bi li ubrzali očajno sporu vojnu birokraciju. Primjerice, general William Tecumseh Sherman iskoristio je politički utjecaj svog brata Johna Shermana, senatora Savezne Države Ohio, da bi, u početku svoje karijere, dobio zapovjedništvo nad pješačkom pukovnijom. Jednako tako, senator Elihu Washburne iz Illinoisia sponzorirao je neuglednog čovjeka koji je razočaran napustio vojsku 1856. i imao problema s alkoholizmom. Bio je to Ulysses Simpson Grant, kasnije glavnozapojedajuć vojske Unije i 19. predsjednik SAD-a.

Kao što vidimo, *spoils system* je bio duboko ukorijenjen u američkom političkom i uopće javnom životu te su i ambiciozni zapovjednici bili dijelom prisiljeni koristiti sistem političkog pokroviteljstva. *Spoils system*, kao okosnica pojave političkog generala, nastaje u Sjevernoj Americi vrlo rano, vjerojatno još u kolonijalno doba. Sistem dodjele unosnih mjesta ljudima koji su davali aktivnu političku podršku nekom političaru može se zamijetiti još u izborima za lokalne kolonijalne činovnike u XVII. stoljeću. Sama osnova sistema, vjerojatno, potiče iz korumpiranosti engleskog Parlamenta u kojemu je nepotizam bio vrlo raširen oblik pri dodjeli raznih funkcija u državnom aparatu.

Stratifikaciju kombinacije vojnika i političara moguće je izvršiti na liniji generala-političara i političara-general. U prvoj su skupini osobe koje su pohađale vojnu školu, ali su se iz raznih razloga počele baviti politikom. U drugu se skupinu mogu svrstati častohlepni građanski političari koji teže proslaviti se u vojnoj karijeri. Političarima, dakako, nije naodmet prišiti si generalsku zvijezdu i poslije, u aktivnoj politici, veličati svoju, uobičajeno beznačajnu vojnu ulogu radi učvršćivanja vlastitoga političkog prestiža.

² Potomac - rijeka na sjeveroistoku SAD-a koja protječe kroz Washington.

Pojava političara-generalata češća je na Jugu. Zbog secesije južnih država, došlo je do raspada višestranačkoga političkog sistema, a ostala je samo Secesionistička stranka što je onemogućavalo standardnu političku borbu unutar demokratskoga političkog sistema. Politička borba na Jugu na taj se način svela na ogorčene frakcijske borbe unutar vladajuće, i jedine službene, stranke. Zbog toga su se mnogi nadobudni političari, nezadovoljni slabim izgledima, okrenuli vojnoj karijeri kao dobrodošloj mogućnosti za pojačanje svoga političkog statusa.

Na Sjeveru je postojanje dviju političkih stranaka, Republikanske i Demokratske, omogućavalo standardnu političku konkurenciju kojom su političari bili previše zaokupljeni da bi se u većem postotku miješali u vojna pitanja. Razlog za ovakvu razliku između Sjevera i Juga treba dijelom tražiti u socijalno-političkom profilu Konfederacije. Naime, secesijom se dominantna Secesionistička stranka identificirala s novom južnjačkom državom pa se svaki pokušaj bilo kakve opozicije automatski proglašavao izdajom.

Između nadobudnih političara Juga koji su prešli u vojnike istaknuo se neuspjeli predsjednički kandidat južnih demokrata iz 1860. John C. Breckinridge koji je ishodio čin divizijskog generala. U kategoriju političara-generalata može se svrstati i sâm predsjednik Konfederacije Jefferson Davis. Doslovno shativši svoju titulu vrhovnog zapovjednika, Davis se uplitaio u sve vojne poslove stvarajući time dodatnu zbrku među svojim generalima. Iako je Davis završio West Point, pokazao se nesposobnim za provedbu bilo kakve primjenjive strategije, mahom zato što je bio previše zaokupljen djelovanjem i u politici i u vojsci. To je, naravno, onemogućavalo njegovo koncentrirano djelovanje na jednom polju, i time nepotrebno kompliciralo ukupnu geopolitičku situaciju Juga. Davisove aspiracije vojnog zapovjednika neposredno su se negativno odrazile na njegovo djelovanje kao predsjednika Konfederacije.

Iako je većina nesposobnih zapovjednika uklonjena u prvoj polovici rata, politički su se generali održali sve do kraja sukoba. Vojno politička situacija zahtijevala je na objema stranama discipliniranost i suradnju na unutrašnjem planu kako bi se osigurala pobjeda u ratu. To je pak zahtijevalo unutrašnju socijalnu i političku sigurnost. Stoga su obje vlade morale trpjeti i čak podupirati *spoils system* kao dio političke borbe. Lincoln je za takvu vrstu političko-vojne igre bio, prema svojim osobinama, daleko podobniji od naprasitog Davisa. Naime Lincoln je, prema vlastitoj izjavi, bio spreman "držati uzde konja" generalu koji bi mu donio pobjedu. Nasuprot njemu, Davis je preferirao verbalne pobjede, što je dovodilo do stalne zategnutosti unutar njegova kabineta i kompromitiralo ratne napore.

Negativna strana takva pristupa već je navedena, a ponekad bi dolazilo i do direktnog sukoba interesa. Primjerice, polovicom rata na zapadnom bojištu, u Tennesseeu, konfederalni generali Braxton Bragg došao je u otvoreni sukob s podčinjenim divizijskim zapovjednicima, najviše zbog svoje naprasite naravi. Ovaj je sukob toliko unazadio operativnost vojske da je i sâm predsjednik Davis doputovao iz Richmonda ne bi li izgadio nesuglasice. Ta bi epizoda bila beznačajna da jedan od Braggovih potčinjenih zapovjednika nije bio već spomenuti Breckinridge koji je, kao i većina zapovjednika, tražio smjenu generala Bragg. Tako se Davis, čovjek inače diskutabilnih diplomatskih sposobnosti, našao u ugodnoj poziciji između Braggova vojničkog nakovnja i Breckinridgeova političkog čekiča. Njegov put nije polučio ništa, srozavši time dodatno južnjačke iglede za pobjedu na zapadnom bojištu.

Nasuprot Jugu, Unija se s istim problemom suočavala u modificiranom obliku. Postojanje dviju političkih stranaka na Sjeveru omogućavalo je nastavak tradicionalnoga političkog života. Stoga je manji broj civilnih političara žudio za vojničkom karijerom. To, naravno, ne znači da na Sjeveru nije bilo nadobudnih ljudi koji su, ne pretjerano uspješno, zamijenili pero mačem.

Primjerice, istaknuti odvjetnik iz Massachusettsa Benjamin Butler potpuno je promijenio svoje političko uvjerenje prometnuvši se iz umjerenog demokrata u radikalnog republikanca. Butler je svojim prelaskom zadužio istaknute političare Republikanske stranke. Tako stečenu političku potporu iskoristio je da preko svojih pokrovitelja ishodi potvrdu generalskog čina od Vlade u Washingtonu. Nesumnjivo, na neizmjereno oduševljenje predsjednika Lincolna koji je s Butlerom dobio i cijelu kolekciju političkih generala Unije. Lincoln se Butlera uspio riješiti poslavši ga 1862. godine da zapovijeda okupacijskim snagama u New Orleansu, gdje se pokazao kao sposoban administrator.

S druge strane, Lincolnu nije bilo tako jednostavno s McClellanom. Potonji je iskoristio svoje jake političke veze da bi se probio na mjesto predsjedničkog kandidata Demokratske stranke. McClellan nije skrivao svoje predsjedničke aspiracije, ne libeći se javno nazivati Lincolna, sebi nominalno nadređenoga, "originalnom gorilom". McClellan je do 1862. godine postao nepopularan u javnosti zbog odugovlačenja s vojnim operacijama, što je omogućilo Lincolnu da ga se, ne bez muke, riješi. Njega, međutim, to nije spriječilo da se 1864. kandidira kao demokratski protukandidat Lincolnu.

Neosporno, takvi su događaji, kao rezultat *spoils systema*, otvarali ozbiljne pukotine u politici za vrijeme rata. Bilo je praktički nemoguće balansirati između političkih i vojnih pitanja u smislu davanja prioriteta. Tako je *spoils system*, koji je potekao iz mirnodopske političke realnosti, minirao sam sebe. Povjeravanje visokih dužnosti političkim generalima dovelo je do zastoja i nazadovanja u vojnim operacijama. Obratno, imenovanje kompetentnih časnika bez jače političke pozadine dovodilo je do političkih lomova u pozadini. Valja napomenuti da dio razloga za pobjedu Sjevera leži upravo u većoj uspješnosti vlade Unije u koordinaciji političko-vojnih pitanja u odnosu na svoje konfederalne protivnike. Pozadinu ovog odnosa treba tražiti u većoj političkoj koheziji Sjevera.

Na Jugu se tijekom cijeloga rata vodila borba na unutarnjepolitičkom planu između pristaša centralne vlasti i pristaša samostalnih prava pojedinih država Konfederacije. Također, valja napomenuti da su gotovo svi visoki časnici morali imati neku vrstu političke potpore, ponajprije zbog izrazito nevojničkog i demokratski dominantnog civilnog političkog sistema na objema stranama. Pozitivna strana je jaka civilna kontrola vojnih organa što je onemogućavalo bilo kakav pokušaj diktature u povijesti SAD-a, iako aspiracija, primjerice kod McClellana, nije nedostajalo.

Uplitanje istaknutih osoba javnog života u vojna pitanja dovodilo je do upravo paradoksalnih situacija. Primjerice, Leonidas Polk bio je episkopalni biskup na Jugu koji je iskoristio svoje političke veze te je kao istaknuti član zajednice ishodio generalski čin. Pri tome je doslovce iz halje iskočio u uniformu. Ratoborni biskup Polk je tek jedan od mnogobrojnih primjera zlorabe političkog kapitala tijekom Secesionističkog rata.

Sudjelujući u takvim vojno-političkim makinacijama, sudionici nisu ostavljali opsežnu dokumentaciju. Ipak, analiza osobnih rukopisa pruža relativno dobar uvid u raširenost *spoils systema* unutar vojno-političkih krugova. *Spoils system* predstavlja

samo modificiranu primjenu koruptivnog djelovanja unutar vojne hijerarhije. Postojanje političkih generala bilo bi bez ove institucije nezamislivo.

Kompleksnost ovog problema zahtijeva da se tvrdnje potkrijepe primjerima. Pristup problemu to je zanimljiviji uzme li se u obzir da je Američki građanski rat prvi rat u kojem su se koristili željeznica, oklopnjača, podmornica i mitraljez. Uz tehničke novine u tom sukobu, prvi je put zaživjela i ideja totalnog rata.

Pojavu političkih generala treba povezati s općim političkim i socijalnim sistemom u Sjevernoj Americi polovicom XIX. stoljeća. Usprkos razlikama između Sjevera i Juga, pristup politici bio je načelno jednak, pa je u skladu s time i kombiniranje politike i vojske bilo slično uz manje varijacije.

Politički generali Secesionističkog rata možda ne bi privlačili toliku pozornost da ga razvoj tehnike u sklopu njega nije učinio prvim modernim ratom. Naime, i u Europi onog vremena visoki vojnički čin obično je podrazumijevao i adekvatan politički i društveni status. Zbog modernizacije, tradicionalne norme pokazale su se neprimjerenima novoj situaciji. Rat je postao previše složena društvena djelatnost da bi njime mogli rukovoditi tradicionalni politički podobni vojni nesposobnjaci.

Amerika se, sa svojim progresivnim tendencijama, pokazala podobnijom za uvođenje novina od kvazifeudalne Europe. Dominantni faktor ocjenjivanja sposobnosti generala u Američkome građanskom ratu postala je vojna kompetencija, a ne tradicionalna političko-socijalna podloga.

Kronologija Američkoga građanskog rata

1861. godina

- 12. travnja - jedinice Konfederacije napale Fort Sumter
- 15. travnja - Lincoln pozvao 75.000 dobrovoljaca
- 19. travnja - Lincoln proglasio blokadu južnjačkih luka
- 21. svibnja - Richmond izabran za prijestolnicu Konfederacije
- 21. srpnja - Sjevernjaci poraženi u prvoj bitci kod Bull Runa

1862. godina

- 6. veljače - general Grant zauzeo Fort Henry
- 16. veljače - general Grant zauzeo Fort Donelson
- 9. ožujka - oklopnjače *Merrimack* i *Monitor* bore se u neodlučnoj bitci
- 6./7. travnja - obje strane pretrpjele teške gubitke u bitci kod Shiloha, pobjeda Unije
- 16. travnja - Konfederacija počinje novačiti vojnike
- 18.-25. travnja - admiral Farragut osvaja New Orleans
- 4. svibnja - McClellan osvaja Yorktown i napreduje prema Richmondu
- 30. svibnja - Sjevernjaci okupirali Corinth, Missouri
- 6. lipnja - riječna flota unije osvaja Memphis
- 25. lipnja do 1. srpnja - general Lee spašava Richmond u bitci Sedam dana
- 27. do 30. kolovoza - general Lee i Jackson pobjeđuju u drugoj bitci kod Bull Runa
- 17. rujna - general McClellan porazio Južnjake u bitci kod Antietama
- 22. rujna - Lincoln izdao predelimiranu Proklamaciju o emancipaciji Crnaca
- 8. listopada - general Buell spriječio južnjačku invaziju na Kentucky u bitci kod Peryvilla
- 13. prosinca - general Lee porazio generala Burnsidea u bitci kod Fredericksburga
- 31. prosinca - 2. siječnja - general Rosencrans pobijedio Južnjake kod Stones Rivera

1863. godina:

- 1. siječnja - Lincoln proglasio Proklamaciju o emancipaciji
- 3. ožujka - Unija počinje novačiti vojnike
- 1.-4. svibnja - general Unije Hooker poražen kod Chancellorsvillea
- 1.-19. svibnja - general Grant porazio Južnjake u Missisippiju i počeo opsadu

Vicksburga

- 1.-3. srpnja - general Lee poražen kod Gettysburga
- 4. srpnja - general Grant osvojio Vicksburg
- 8. srpnja - Sjevernjaci okupirali Port Hudson u Louisiani
- 19./20. rujna - južnjački general Bragg pobijedio u bitci kod Chickamauge
- 19. studenoga - Lincoln izdao Gettysburšku adresu
- 23.-25. studenoga - generali Grant i Thomas pobjeđuju u bitci kod Chattanoogae

1864. godina:

- 9. ožujka - general Grant imenovan glavnozapojevajućim vojske Unije
- 5./6. svibnja - bitka u Divljini
- 8.-19. svibnja - neodlučna bitka kod Spotsylvaniae
- 3. lipnja - teški gubitci Unije u bitci kod Cold Harboura
- 20. lipnja - general Grant počinje s opsadom Petersburga
- 11./12. srpnja - general Early odbijen od Washingtona (?)
- 5. kolovoza - admiral Farragut pobijedio u bitci kod Mobile Baya
- 2. rujna - general Sherman osvojio Atlantu
- 19. rujna-19. listopada - general Sheridan uništava dolinu Shenandoah
- 8. studenoga - Lincoln ponovno izabran za predsjednika SAD-a
- 15. studenoga - general Sherman počinje marš kroz Georgiju
- 23. studenoga - Južnjaci pod generalom Hoodom počinju invaziju na Tennessee
- 30. studenoga - general Hood poražen u bitci kod Franklina
- 15./16. studenoga - general Thomas uništio vojsku generala Hooda kod Nashvillea
- 21. prosinca - general Sherman okupirao luku Savannah

1865. godina:

- 6. veljače - general Lee postao glavnozapojevajajući vojske Konfederacije
- 2. travnja - Južnjaci evakuirali Petersburg i prijestolnicu Richmond
- 9. travnja - general Lee predao se generalu Grantu nakon bitke kod Appomatoxa
- 14. travnja - John W. Booth ubio predsjednika Lincolna
- 26. travnja - general Johnston predao se generalu Grantu
- 4. svibnja - preostale jedinice Konfederacije predaju se u Alabami i Missisippiju
- 11. travnja - južnjački predsjednik Jefferson Davis uhvaćen
- 26. travnja - general Kirby-Smith predao posljednje operativne jedinice Juga

LITERATURA

- *** (1989.) *The Times Atlas svjetske povijesti*. Ljubljana-Zagreb: Cankarjeva založba
- *** (1990.) *Nation of Nations*. S.I.: McGraw-Hill,
- *** (1994.) *The World Book Encyclopedia*. S.I.
- Arnold, James R. (1995.) *The Armies of Ulysses S. Grant*. S.I.: Arms and Armour Press.

- Bemford Parkes, Henry (1985.), *Istorija SAD*. Beograd: Rad.
- Brown Tindall, George i Shi, David E. (1993.) *America*. S.l.: W.W. Norton and Co.
- McPherson, James (1989.) *Battle Cry of Freedom*. New York: Balantine books.
- Patterson, Thomas E. (1993.), *The American Democracy*. S.l.
- Potter, Scott, David M. (1973.) *Divison and the Stresses of Reunion 1845-1876*.
Foresman american history series.
- Taylor, Walter H. (1996.) *Four Years with General Lee*, Bloomington, Indiana: Indiana University Press.

THE ARMY AND THE POLITICS DURING THE AMERICAN CIVIL WAR 1861-1865

Borna Andrej Bubanj

Summary

At the beging of the American Civil War the deficiency in profesional millitary personnel tied up with political coruption resulted in occurence of political generals. The basis for the coruption was institution known as spoils system. The basic principal of spoils system was: the political parties would award an individual or a group different lucrativ positions in exchange for political support. The system of apointing the politicaly competent but millitary incapable generals led to real cathastrophes on the battlefields. The battle against coruption conditioned the establishing of millitary commisions which dismissed the largest number of incompetent officers. Inspite of this the political generals held their positions until the end of the conflict and the spoils system itself lasted for several decades.

Key words: spoils system, political generals, the Civil War, the Confederat States, the Union.